

27. helluntain jälkeinen viikko, torstai

Päivän epistola

(1. Tim. 6: 17 – 21)

”Poikani Timoteus, varoita niitä, jotka tässä maailmassa ovat rikkaita, etteivät he ylpeilisi eivätkä panisi toivoaan epävarmaan rikkauteen, vaan Jumalaan, joka antaa kaikkea runsain mitoin nautittavaksemme. Kehota heitä tekemään hyvää, keräämään rikkaudekseen hyviä tekoja ja jakamaan anteliaasti omastaan muille. Näin he kokoavat itselleen aarteiden, hyvän perustuksen tulevaisuutta varten, niin että voittavat omakseen todellisen elämän. Pidä tallessa, Timoteus, se mikä on uskottu sinun haltuusi! Torju jumalattomat tyhjät puheet ja vastaväitteet, joita tiedon nimellä kulkeva valhetieto keksii. Muutamat ovat ryhtyneet sen tunnustajiksi ja ovat eksyneet pois uskosta. Armo teille!”

Teksti on ensimmäisen Timoteus -kirjeen loppu. Siinä on kaksi aihetta, rikkaat seurakuntalaiset ja pysyminen oikeassa opetuksessa.

Seurakunnan jäseninä oli muutamia rikkaita ihmisiä. ”Jumalaan, joka antaa kaikkea runsain mitoin nautittavaksemme” osoittaa, että myöskin maallinen hyvä, tässä yhteydessä rikkaus, on tullut Jumalta (vrt. myös 1. Tim. 4: 3 – 5).

Rikkaus tai varakkuus tuo myös mahdollisuuden. Omaisuutta voi käyttää oikealla tavalla: ”jakamaan anteliaasti omastaan muille”. Näin he voivat ”kerätä rikkaudekseen hyviä tekoja” ja ”voittavat omakseen todellisen elämän”. Todellinen elämä on elämää Jumalan valtakunnassa.

”Pidä tallessa, Timoteus, se, mikä on uskottu sinun haltuusi.” Pidä tallessa tarkoittaa talletusta. Se on rahasumma, joka pitää talletuksen saajan palauttaa takaisin tallettajalle. Talletusta on siis varjeltava. Hieman aikaisemmin Paavali kirjoitti Timoteukselle: ”Tämän käskyn jätän täytettäväksesi, poikani Timoteus, niiden profeettallisten sanojen mukaisesti, jotka sinulle kerran on lausuttu. Niitä muistaen taistele jalo taistelu” (1. Tim. 1: 18). Tämän tekstin on katsottu viittaavan Timoteuksen vihkimiseen (vrt. myös 1. Tim. 4: 14).

Ortodoksisessa kirkossa pappeuteen vihitään liturgian aikana. Papiksi vihitään suuren saaton jälkeen. Kun ehtoollislahjat on siunattu, niin piispa kutsuu vastavihityn papin luokseen ja antaa hänelle diskoksen (jalallinen lautanen), millä on osa Karitsasta. Samalla piispa lausuu: ”Ota vastaan tämä

pantti ja säilytä se kokonaisena ja vahingoittumattomana viimeiseen hengenvetoosi saakka, sillä siitä sinun on tehtävä tili suuren Herramme, Jumalan ja Vapahtajan Jeesuksen Kristuksen toisessa ja peljättävässä tulemuksessa.” Isä meidän -rukouksen jälkeen vastaviihitty pappi luovuttaa Karitsan osan takaisin piispalle. Pappi saa vastatakseen seurakunnan, sen opettamisen ja johtamisen matkalla kohti Jumalan valtakuntaa.

Timoteuksen oli säilytettävä puhtaana se opetus, jonka hän oli saanut Paavalilta. Hänen on torjuttava ”tyhjät puheet ja vastaväitteet, joita tiedon nimellä kulkeva valhetieto keksii. Sana tieto on kreikaksi gnosis. Tässä viitataan todennäköisesti gnostilaisina tunnettuihin harhaoppisiin, jotka väittivät, että heillä oli (salattua) tietoa, jota tarvitaan pelastukseen. Pastoraalikirjeissä (1. ja 2. Timoteus ja Titus) kirjoittaja puhuessaan kristillisestä tiedosta käyttää sanaa epignosis, joka tarkoittaa ”puhdasta” tietoa ja joka on suomennettu sanalla totuus (1. Tim. 2: 4; 2. Tim. 2: 25; 3: 7, Tit. 1: 1). Paitsi opetusta tämä tallessa pitäminen koskee todennäköisesti myös jumalanpalvelusta. Siinä ilmenee Kirkon opetus. Se on säilytettävä ehjänä, sitä ei saa muuttaa tai lisätä omien henkilökohtaisten mieltymysten mukaan.

Lopputervehdys ”Armo teille!” on monikossa ja se on tarkoitettu myös muille kuin Timoteukselle.

Päivän evankeliumi

(Luuk. 18: 31 – 34)

”Siihen aikaan Jeesus kutsui kaksitoista opetuslastaan luokseen ja sanoi heille: ”Me menemme nyt Jerusalemiin. Siellä käy toteen kaikki se, mitä profeetat ovat Ihmisen Pojasta kirjoittaneet. Hänet annetaan pakanoiden käsiin, häntä pilkataan ja häpäistään ja hänen päälleen syljetään, ja he ruoskivat häntä ja tappavat hänet. Mutta kolmantena päivänä hän nousee kuolleista.” Opetuslapset eivät ymmärtäneet Jeesuksen sanoista mitään. Asia pysyi heiltä salassa, eivätkä he käsittäneet, mitä Jeesus tarkoitti.”

Sama teksti on Matteuksella (Matt. 20: 17 – 19) ja Markuksella (Mark. 10: 32 – 34).

Jeesus on menossa toteuttamaan pelastustekoa Jerusalemiin. Tästä olivat profeetat etukäteen kirjoittaneet (esim. Ps 22; Jes. 53; Sak. 13: 7). Luukkaan teksti poikkeaa Matteuksesta ja Markuksesta siinä, että hän ei mainitse ylippien ja lainopettajien osuutta lainkaan, vain sen, että ”Hänet annetaan pakanoiden käsiin”.

Jeesus kertoo tulevasta kärsimyksistään etukäteen sen takia, että opetuslapset ymmärtäisivät Hänen menevän kärsimykseen omasta tahdostaan. Hän myös osoittaa, että Hän tietää tämän kaiken ennalta. Näin Hän myös osoittaa opetuslapsilleen, että halutessaan Hän olisi voinut välttää ristiinnaulitsemisen. Hän haluaa mennä kärsimykseensä. Tämä on ymmärrettävä sitä taustaa vasten, että se on Hänen tehtävänsä maailmassa. Hänen on pelastettava ihmiset. Hänen tarkoituksensa on valmistaa opetuslapset näihin asioihin, jotta nämä ymmärtäisivät, mitä tulee tapahtumaan.

Luukas painottaa opetuslasten kyvyttömyyttä ymmärtää asia kertomalla sen kolme kertaa. Opetuslapset eivät ymmärrä, että Jeesus annetaan pakanoiden käsiin. Ylösnousemista he eivät ymmärrä ollenkaan. Osa ihmisistä uskoi johonkin kuoleman jälkeiseen elämään. Osa, esimerkiksi saddukeukset, kielsivät mahdollisuuden kuoleman jälkeiseen elämään. Vaikka opetuslapset eivät asiaa ymmärtäneet, kun Jeesus kertoi kuolemastaan ja ylösnousemuksestaan etukäteen, sillä oli kuitenkin merkitystä. Tapahtumien jälkeen he kykenivät ymmärtämään asioiden merkityksen muistamalla, että Jeesus oli siitä etukäteen kertonut. Jeesuksen ylösnousemus lopulta avasi heidän silmänsä ymmärtämään, mitä oli tapahtunut. Tämän ymmärryksen täydensi myöhemmin heihin vuodatettu Pyhä Henki.